

Hallituksen välitodistus

Reilumman maailman rakentaminen

Välitodistuksen jakaminen

Hallitustaipaleenne alusta on kulunut nyt kaksi vuotta. Siksi olemme kokoontuneet jakamaan teille välitodistuksen reilumman maailman rakentamisesta.

Mitä olette saaneet aikaan tähän mennessä? Tuliko hallitusohjelmassa luvattua liikoja vai onko odotukset ylitetty? Mitä tehtäviä on vielä rästissä hallituskautenne toiselle puoliskolle?

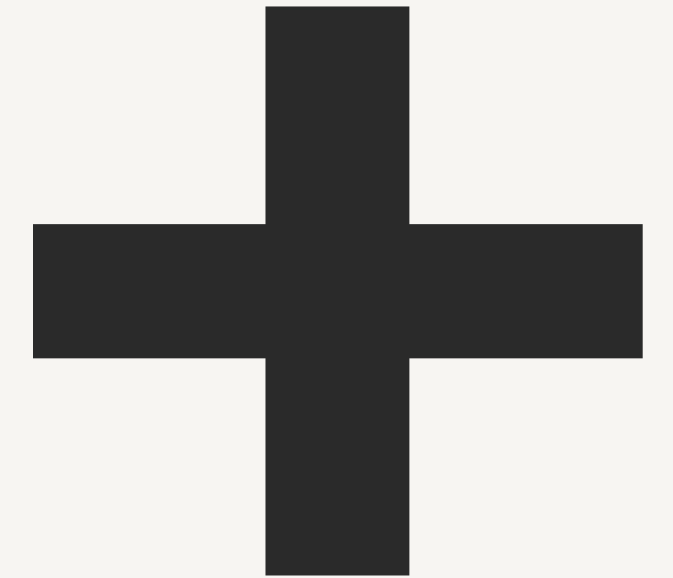
Annamme arvosanat viidestä

teemasta: kansalaisyhteiskunta, kehityspolitiikka, kestävä kehitys, kestävä talous ja ilmasto-oikeudenmukaisuus.

Kansalaisyhteiskunta: 8

Suunta kansalaisyhteiskunnan vahvistamiseksi on oikea, mutta systemaattiset toimet vaativat edelleen vahvistusta. Kansalaisyhteiskunnan tila kapenee ympäri maailmaa ja Suomen tulisi ottaa tähän äänekkäästi kantaa. Järjestöjen kehitysyhteistyörahoitusta on nostettu, mutta sen osuus kaikesta kehitysyhteistyöstä jatkaa laskuaan.

Perusteluja

+ Kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyörahoitus on noussut noin 60 miljoonasta eurosta (vuosina 2016-2019) tämän vuoden lähes 80 miljoonaan euroon.

+ Kehityspolitiikan ylivaalikautisissa periaatteissa on tärkeitä linjauksia: kansalaisyhteiskunnan roolia vahvistetaan Suomen kehityspolitiikassa ja järjestöjen rahoitusta nostetaan siten, että suhteellinen osuus kehitysyhteistyörahoituksesta kasvaa.

+ / - Hallitus on ottanut kantaa kansalaisyhteiskunnan tilan rajoittamiseen lähialueilla, kuten Valko-Venäjällä ja Venäjällä. Myanmarin ja Nicaraguan kohdalla on ollut hiljaisempaa.

Perusteluja

+ / - Järjestöt otettiin mukaan laatimaan selontekoa kehityspolitiikan ylivaalikautisista periaatteista. Ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon sekä Afrikka-strategian kuulemisprosesseissa oli kuitenkin haasteita.

- Kansalaisjärjestöjen rahoituksen osuus kehitysyhteistyöstä on yhä matala: järjestöt saavat noin 10 prosenttia varsinaisesta kehitysyhteistyön rahoituksesta. Vuonna 2015 osuus oli vielä lähes 15 prosenttia.

- Ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa ei huomioida riittävästi kansalaisyhteiskunnan tilan kapenemista.

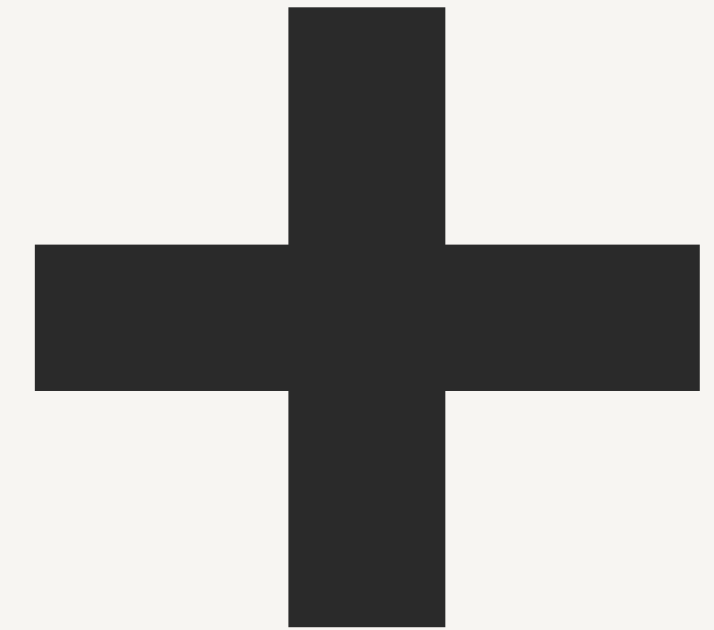
Evästyksiä

- ▶ Suomen tulee puolustaa kansalaisyhteiskuntien vapautta ja kansalaisjärjestöjen toimintaedellytyksiä nykyistä rohkeammin osana ulko- ja kehityspolitiikkaa.
- ▶ Kansalaisyhteiskunnan ja demokratian kapenevaa tilaa ympäri maailman tulee pitää aktiivisesti ja systemaattisesti esillä.
- ▶ Suomen tulee nostaa järjestöjen kehitysyhteistyörahoituksen suhteellista osuutta kohti 15 prosenttia varsinaisesta kehitysyhteistyörahoituksesta.
- ▶ Paikallisen yhteistyön määrärahasta (PYM) tulee pitää kiinni ja sen osuutta kasvattaa.
- ▶ Monimuotoisen kansalaisyhteiskunnan työtä kehityskysymysten ja globaalikasvatuksen parissa tulee rahoittaa riittävästi myös Suomessa.

Kehityspolitiikka: 8

Hallitusohjelma oli kehityspoliittisesti erittäin kunnianhimoinen ja paljon on myös saavutettu. Hallituskauden aikana on laadittu ylivaalikautinen selonteko kehityspolitiikasta, joka toivottavasti ohjaa Suomen kehityspolitiikkaa pitkälle tulevaisuuteen. Kehitysyhteistyön määrärahoja nostettiin kiitettävästi koronakriisin keskellä, mutta vuoden 2021 keväällä leikkuri osui myös kehitysyhteistyömäärärahoihin. Konkreettista tiekarttaa 0,7 prosentin BKTL-tason saavuttamiseksi ei ole tehty.

Perusteluja

+ Hallituksen kehityspolitiikka on rakentunut Suomen aiemmille painopisteille. Selonteko ylivaalikautisista periaatteista vahvistaa pitkäjänteisyyttä.

+ / - Hallitus lisäsi ensimmäisinä vuosinaan kehitysyhteistyön määrärahoja – myös koronapandemian keskellä. Kevään 2021 kehysriihessä suunta kuitenkin muuttui ja rahoituksen taso näyttää seuraavina vuosina jumittavan paikalleen.

+ / - Suomi on kaukana sitoumuksesta ohjata vähiten kehittyneille maille 0,2 prosenttia BKTL:stä. Tuorein tieto on vuodelta 2019, jolloin luku oli 0,14 prosenttia. Ylivaalikautinen selonteko asettaa kunnianhimoisesti tavoitteeksi saavuttaa tason mahdollisimman pian.

Perusteluja

- / + Sukupuolten tasa-arvoon liittyviä tavoitteita ei ole saavutettu. Toisaalta ulkoministeriö on uudistanut läpileikkaavien tavoitteiden ohjeistustaan, joten tasa-arvon valtavirtaistamisen suhteen ollaan toivottavasti menossa parempaan suuntaan.

- Suomen Afrikka-strategia keskittyy pitkälti Suomen taloudellisten ja poliittisten etujen edistämiseen. Strategia ei huomioi johdonmukaisesti kestäväää kehitystä ja köyhyyden vähentämistä kaikissa Suomen ja Afrikan suhteissa.

Evästyksiä

- ▶ Hallituksen on käännettävä kurssi kehitysyhteistyömäärärahojen suhteen. Lisäksi hallituksen tulee laatia konkreettinen tiekartta siitä, miten 0,7 prosentin tavoitteeseen päästään vuoteen 2030 mennessä.
- ▶ Hallituksen tulee sitoumuksensa mukaisesti ohjata hallituskauden loppuun mennessä 0,2 prosenttia Suomen bruttokansantulosta vähiten kehittyneille maille.
- ▶ Hallituksen tulee laatia selkeä tiekartta tavoitteeseen, jossa uusista kehitysyhteistyöhankkeista 85 prosentin edistää tasa-arvoa.

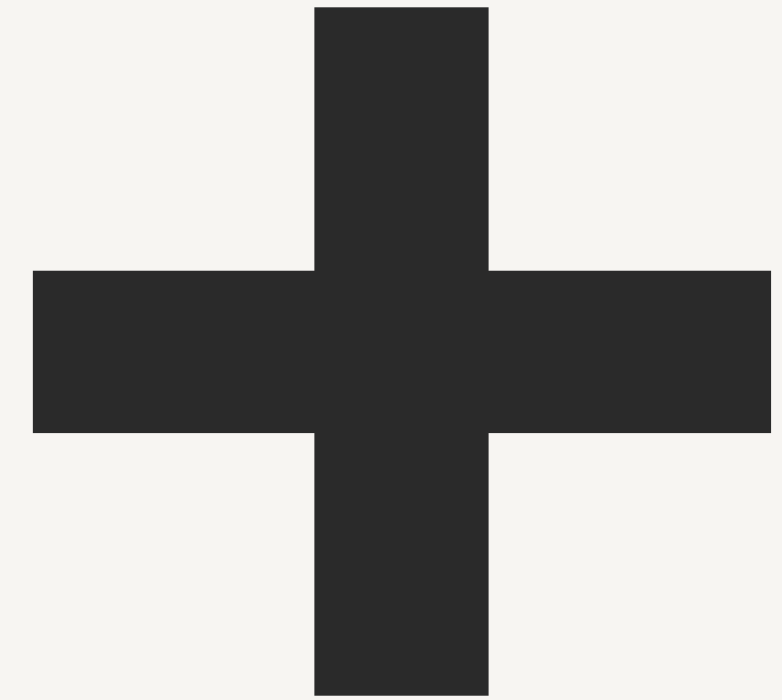
Evästyksiä

- ▶ Suomen tulee laatia toimintalinjaus kehittyvien maiden talouksien vahvistamisesta ja yksityisen sektorin roolista kehitysyhteistyössä.
- ▶ Yksityisen sektorin kehitysyhteistyössä tulee kiinnittää huomiota erityisesti tuloksellisuuteen, johdonmukaisuuteen ja Leave No One Behind -periaatteen toteutumiseen

Kestävä kehitys: 9

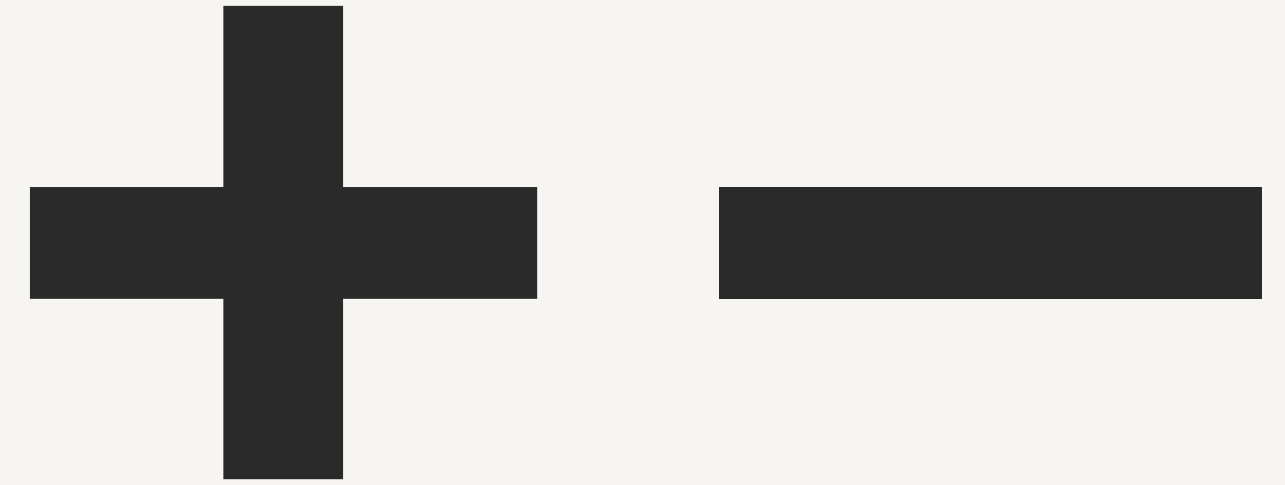
Suomi on edistänyt kestävä kehitystä pitkäjänteisesti ja rohkeasti. Hallitusohjelma on rakennettu kestävä kehityksen pohjalta. Kunnianhimolle on vielä tilaa, mutta suunta on oikea. Tavoitteita kohti tulee kulkea yhdessä eri toimijoiden kanssa. Suurin haaste liittyy kestävä talouden harjoittamiseen.

Perusteluja

- + Agenda 2030-tiekartan laatiminen on lähtenyt hyvin liikkeelle.
- + Hallitusohjelma pohjaa kestävään kehitykseen. Se on edistyksellinen jopa globaalilla mittakaavalla.
- + Hallitus on osallistanut järjestöjä niille tärkeisiin prosesseihin kestäväen kehityksen osalta.

Perusteluja

- + / - Hallituksen kestävän kehityksen selonteossa olisi ollut mahdollisuus vielä tiukempiin, konkreettisiin sitoumuksiin.
- + / - Kestävän kehityksen budjetointiin on pyrkimystä, mutta eteneminen on ollut hidasta.
- + / - Hallituksella on tahtoa globaalin vastuun kantamiseen. Eteneminen on kuitenkin ollut hidasta ja epäjohtonmukaista.
- + / - Jokaisen ihmisen kestävän kehityksen tietojen ja taitojen systemaattinen huomiointi on tärkeää, jotta pääsemme kohti kestävämpää huomista. Nyt asiasta on vain mainintoja hallitusohjelmassa. Asiassa tulee edetä kohti kokonaisvaltaista strategiaa.

Evästyksiä

- ▶ Agenda 2030 -tiekartan tulee perustua tasapuolisesti kaikkiin politiikan sisältöalueisiin, jotta Suomi saadaan kiritettyä saavuttamaan jokainen kestävän kehityksen tavoite vuoteen 2030 mennessä.
- ▶ Kestävän kehityksen universaalius tulee huomioida selonteoissa ja linjauksissa; Suomen kaikilla toimilla on myös globaaleja vaikutuksia.
- ▶ Kestävän kehityksen budjetointi tulee toteuttaa siten, että se kattaa kaikki hallinnonalat.
- ▶ Kestävän kehityksen edistyminen riippuu kaikista ihmisistä: tarvitsemme panostuksia kansallisen strategian laatimiseen, osallistumismahdollisuuksien lisäämiseen ja tietoisuuden kasvattamiseen.

Kestävä talous: 8

Hallituksella on hyvää tahtoa edistää kestävää taloutta, mutta se on jäänyt liiaksi puheen tasolle. Suomen Verotus ja kehitys -toimintaohjelma on hyvä. Sitä toteutetaan muilta osin kiitettävästi, mutta tulisi tukea enemmän YK:n ja kehittyvien maiden aseman vahvistamista globaalissa veropolitiikassa. Kansallisella ja EU-tasolla yritys vastuun säätelyssä ja veropolitiikassa löytyy sekä kiitettäviä asioita että parannettavaa.

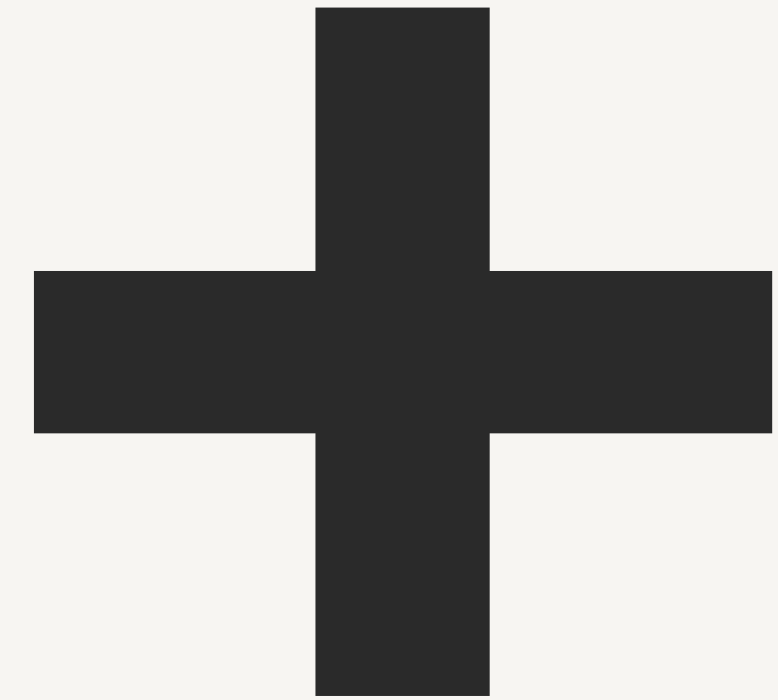
Perusteluja

+ Hallitus on sitoutunut kestävän hyvinvointitalouden edistämiseen ja liittynyt Wellbeing Economy Governments -verkostoon.

+ Hallitus tilasi yritysvastuulaista oikeudellisen selvityksen ja perusti yritysvastuusäntelyn taustaryhmän, jossa on mukana myös järjestöjä.

Perusteluja

- + Hallitus julkaisi Suomen Verotus ja kehitys -toimintaohjelman (2021-2023), ja siihen liittyvän yritysten verovastuullisuuslinjauksen.
- + Ulkomaille rekisteröidyt, mutta tosiasiallisesti Suomesta käsin johdetut yritykset saatettiin yleisen verovelvollisuuden piiriin. Muutos tiivistää Suomen yritysveropohjaa, hillitsee haitallista verokilpailua ja estää verovälttelyä.

Perusteluja

- / + Suomi edisti puheenjohtajakaudellaan julkista maakohtaista veroraportointia koskevaa pCBCR- direktiiviä, mutta ei kannattanut EU:n kolmikantaneuvotteluisa direktiivin laajaa maantieteellistä kattavuutta. Direktiivi ei siten tarjoa kehittyville maille mahdollisuutta saada lisää tietoa niissä toimivista suuryrityksistä.
- Hallitus ei ole tarkastellut ja edistänyt hyvinvointitaloutta niin laaja-alaisesti kuin olisi toivottavaa.
- Hallitusohjelmassa luvattu väliyhteisölakiselvitys ei ole edennyt. Väliyhteisölain tiukentaminen on olennainen keino estää kansainvälistä voitonsiirtoa ja ehkäistä haitallista verokilpailua.

Evästyksiä

- ▶ Tarvitaan konkreettisia toimia, jotta perinteisten taloudellisten mittareiden rinnalla ryhdytään asteittain käyttämään yhteiskunnallisen kehityksen mittareita, jotka kuvaavat taloudellista, ekologista ja sosiaalista hyvinvointia.
- ▶ Hallituksen tulee edistää sitovaa ja kattavaa yritys vastuun lainsäädäntöä EU:ssa ja kansallisesti sekä käyttää yritys vastuusäätelyn taustaryhmän asiantuntemusta laajasti hyväksi.
- ▶ Hallituksen on hyvä jatkaa nykyistä toimintatapaamansa tukea kehittyvien maiden veropohjan vahvistamista osana kehitysyhteistyötä. Hallituksen tulisi kuitenkin tukea YK:n ja kehittyvien maiden roolin kasvattamista globaalissa veropolitiikassa sekä lisätä verotuksen ja kehityksen henkilöresursseja ulkoministeriössä.
- ▶ Hallituksen tulee kansallisessa veropolitiikassa muun muassa selvittää lupauksensa mukaisesti korkovähennysten muutostarpeet ja linjaa toimet osinkoverosta vapautettujen yhteisöjen osinkotulojen verottamiseksi.

Ilmasto-oikeudenmukaisuus: 6

Vaikka Suomi näyttäytyy ilmastopolitiikan edelläkävijämaana kansallisen vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteensa valossa, hallitus ei ole onnistunut globaalissa vastuunkannossa. Suomen kansainvälisen ilmastorahoituksen taso on edelleen riittämätöntä. On epätodennäköistä, että hallitus saavuttaa tavoitteensa kanavoida vähintään puolet ilmastorahoituksesta kehittyvien maiden sopeutumistoimiin. Kansainväliselle ilmastorahoitukselle ei ole asetettu selkeää tavoitetta tai kriteerejä, eikä sillä aikaansaatuja tuloksia tilastoida ja arvioida systemaattisesti tai avoimesti.

Perusteluja

- + Suomi on sitoutunut hiilineutraaliuteen vuoteen 2035 mennessä. Ilmastolain ja ilmastosuunnitelmien päivitys uuden tavoitteen mukaisiksi on käynnissä.
- + Hallitus on luvannut edistää ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista kaikessa ulko- ja turvallisuuspolitiikassa.
- +/- Ilmastorahoituksen määrä kasvoi vuonna 2019 ennätyslukemiin. Kasvu tuli pääasiassa kuitenkin finanssisijoitusten määrärahasta, jolloin summan lahjamuotoinen osuus on pienempi.
- +/- Järjestöjen rooli korostuu hallitusohjelmassa ilmastorahoituksen toimeenpanijoina.

Perusteluja

- Suomen kansainvälisen ilmasto-rahituksen nykyinen taso (noin 100 miljoonaa euroa vuosittain) ei vastaa Suomen reilua osuutta EU:n ilmasto-rahitusvelvoitteesta. Valtiovarainministeriö arvioi jo vuonna 2009 reilun osuuden olevan 200 miljoonaa euroa vuosittain. Järjestöjen arvioiden mukaan luvun tulisi olla huomattavasti suurempi, ja rahoituksen tulisi olla uutta ja lisäistä suhteessa köyhyyden poistamiseen tarkoitettuihin kehitysyhteistyövaroihin.

- Kansainvälinen ilmasto-rahitus ei kohdistu vielä riittävästi köyhimpien maiden sopeutumistoimiin (36% sopeutumiseen vuonna 2019). Nykyinen hallitus on edellisen hallituksen tapaan vähentänyt lahjamuotoisen rahoituksen osuutta ilmasto-rahituksesta ja sen sijaan kanavoinut rahoitusta yksityisen sektorin instrumenttien kautta. On epätodennäköistä, että tavoite ohjata puolet rahoituksesta sopeutumistoimiin, ja varsinkin kaikkien köyhimmille maille ja haavoittuvimmille ryhmille, toteutuu tämän hallituskauden aikana.

Perusteluja

- Ilmastorahoitukselle ei ole asetettu selkeää suunnitelmaa, määritelmää tai kriteereitä, ja sen raportointikäytännöt ovat epäselvät. Ilmastorahoituksella aikaansaatuja kehitystuloksia ei tilastoida tai arvioida systemaattisesti. Lisäksi kansalaisten tiedonsaanti on vaikeaa.
- Suomen kansallisen päästövähennystavoitteen toteutumiseksi tarvitaan nopeita ja konkreettisia toimia. Esimerkiksi lisääjän antaminen turpeen energiapolton lopettamiseksi sekä metsien hakkuita kiihdyttävät hankkeet nakertavat hallituksen uskottavuutta.

Evästyksiä

- ▶ Suomen tulee nostaa uuden ja lisäisen ilmastorahoituksen määrää vähintään 235 miljoonaan euroon/vuosi. Luku pohjautuu kansainvälisesti reiluun osuuteen ja tutkimukseen perustuvaan arvioon kehittyvien maiden rahoitustarpeesta.
- ▶ Lahjamuotoisen rahoituksen osuutta tulee kasvattaa ja ohjata sopeutumistoimiin kaikkein köyhimpiin maihin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksille alttiimmille ryhmille.
- ▶ Hallituksen tulee laatia määritelmä ja kriteerit kansainväliselle ilmastorahoitukselle, jotta rahoituksen raportointia ja tuloksellisuuden arviointia voidaan kehittää, systematisoida ja tuoda osaksi muuta kansallista ilmastoraportointia.
- ▶ Fossiilisten polttoaineiden tuet, mukaan lukien turpeen energiapolton tuet, on ajettava alas nopeasti ja reilun siirtymän periaatteiden mukaisesti.

Hallituksen välitodistus

Reilumman maailman rakentaminen

KANSALAISYHTEISKUNTA	8
KEHITYSPOLITIikka	8
KESTÄVÄ KEHITYS	9
KESTÄVÄ TALOUS	8
ILMASTO-OIKEUDENMUKAISUUS	6

Todistuksen keskiarvo:

8

Kohti reilumpaa maailmaa

Olette toimineet hyvin reilumman maailman puolesta. Kunnianhimolle on kuitenkin monin paikoin vielä tilaa. Tästä on kuitenkin hyvä jatkaa eteenpäin.

Olettehan meihin yhteydessä, jos haluatte keskustella arvosanoista tai palautteistamme. Annamme mielellämme tukea myös hallitustaipaleenne toisen puoliskon aikana. Olettehan yhteydessä asiantuntijoihimme fingo.fi/yhteystiedot

Suomalaiset kehitysjärjestöt

fingo